

Asia: VN/1364/2021

Ehdotus kulttuuriperintöstrategiaksi

Lausunnonantajan lausunto

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista yleisesti?

Kulttuuriperintöstrategia on Kansalliskirjaston kannalta olennainen linjaus. Siksi myös lausuntomme on yksityiskohtainen.

Strategian tavoitteet korostavat kulttuuriperinnön moninaisuutta ja laajaa saavutettavuutta sekä kulttuuriperinnön yhteiskunnallista merkittävyyttä. Kansalliskirjasto toteuttaa näitä tavoitteita erityisesti tallentamalla julkaistua kulttuuriperintöä mahdollisimman laajasti sen eri muodoissa (monenlaiset sisällöt ja julkaisuformaatit) sekä saattamalla aineistot käyttöön digitaalisesti ja paikallisesti. Finna-palvelumme edistää kulttuuriperintöorganisaatioiden aineistojen saatavuutta. Pysyvästi säilytettävät kokoelmamme vahvistavat monipuolista kuvaa yhteiskunnasta ja mahdollistavat monenlaisia tutkimusasetelmia.

Strategian lähtökohtana on monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaaliminen, kehittäminen ja hyödyntäminen koko yhteiskunnan voimavarana. Strategia painottuu vahvasti aineettomaan kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöjen vaalimiseen. Vähemmälle huomiolle jää julkaistu kulttuuriperintö ja sen moninaisuus. Strategiassa tulee painottaa vahvemmin niin julkaistua kuin digitaaliskin kulttuuriperintöä, joilla on erityinen merkitys strategian tavoitteita ja toimenpiteitä ajatellen. Digitaalinen kulttuuriperintö - sekä sähkösyntyinen että digitoitu - ja digitaaliset palvelut luovat uudenlaisia mahdollisuuksia tutkimukselle, oppimiselle, sivistykselle, ja kansalaisten kulttuuriperintötietoisuuden lisäämiselle.

Strategiassa korostuu kulttuuriperinnön merkitys taloudessa - mikä sinänsä on hyvä - mutta samalla ehkä liikaa korostuu kulttuuriperinnön välineellisyys. Strategia voisi selkeämmin nostaa esille kulttuuriperinnön merkityksen ihmisten ja yhteisön identiteetin rakentajana ja tukijana. Kulttuuriperintö tulisi nähdä paitsi välineellisesti myös itseisarvona, jonka moninaisuutta on syytä

suojata. Vähemmistöjen kulttuuriperinnön huomioiminen ja sen mukaan ottaminen vaikkapa digitointiohjelmassa on olennaista, sillä yleensä valtakulttuurin näkyvyys on jo lähtökohtaisesti paremmin turvattu. Myös suomalaisen kulttuurin kaikinainen suojelu – kielet, ilmaisumuodot, kirjallisuus, tavat - pitäisi nostaa paremmin esille. Globaalissa maailmassa Suomessa esiintyviä erityispiirteitä ei muualla tueta tai suojella. Omien kulttuuristen piirteidemme esillä pitäminen on nimenomaan suomalaisten tehtävä. Kulttuuriperinnön merkitys ja vaikuttavuus ulottuu eri aikoina eri alueille, emmekä voi vielä kunnolla ennakoida, mitä hyötyjä kulttuuriperinnöstä on vaikkapa 50 vuoden päästä.

Kansalliskirjasto haluaa nostaa esille myös kulttuuriperinnön avoimuuden merkityksen, kun halutaan edistää tiedon yhdenvertaista saatavuutta. Avoimet palvelut ovat käytettävissä ajasta ja paikasta riippumatta. Kaikkia aineistoja tai palveluita ei voida avata, mutta kansainvälisestäkin hyväksyty periaate “niin avointa kuin mahdollista, niin rajattua kuin on välttämätöntä” toimii hyvänä ohjenuorana avoimuuden edistämässä.

Kirjastojen, arkistojen ja museoiden aineistoja esiintuovan Finna-palvelun tulee olla keskeisessä roolissa strategiaa viimeisteltäessä ja toteutussuunnitelmaa laadittaessa.

Mikä on näkemyksenne strategian tavoitteista ja toimenpidelinjauksista oman toimialanne tai tehtävänne näkökulmasta?

Kansalliskirjaston visio on “Sivistys yhteiskunnan ytimessä”. Haluamme varmistaa, että yhteiskunnan kulttuurinen monimuotoisuus ja -kielisyys näkyvät toiminnassamme ja että julkaistu kulttuuriperintö on monipuolisesti saatavilla.

Strategia korostaa yksilön asemaa ja osallisuutta kulttuuriperintökentässä. Tämä on tietenkin olennainen näkökulma. Kuitenkin strategian tulee ottaa voimakkaammin kantaa kulttuuriperintöorganisaatioiden asemaan kulttuuriperinnön tallettajina ja suojelijoina; ilman pitkäjänteistä ja asiantuntevaa asiantuntijatyötä ei tallennu kulttuuriperintöaineistoja tulevien sukupolvien käyttöön. Tallettaakseen kattavasti kulttuuriperintöä kulttuuriperintöorganisaatiot tarvitsevat pitkäjänteistä resursointia. Erityisesti jatkuvasti kehittyvät uudet teknologiat haastavat kulttuuriperintöorganisaatiot huomattavaan kehittämistyöhön ja uuden osaamisen hankintaan. Nykyhetken kulttuuriperinnön – esimerkiksi sähkösyntyisen aineiston – tallettaminen ja käyttönsaattaminen edellyttää jatkuvaa teknologista kehittämistä ja erilaisten julkaisu ympäristöjen hallintaa. Ilman tähän liittyvää asiantuntemusta vaarana on, että uudet julkaisuformaatit jäävät tallettamatta ja niiden sisällöt katoavat pysyvästi. Kulttuuriperinnön tallettamisen tavoitteena tulee olla yhteisöjen identiteettien tukeminen, mutta myös ajankuvan tallettaminen tulevia sukupolvia ja tulevaa tutkimusta varten.

Nuorten tietoisuuden lisääminen omasta kulttuuriperinnöstään ja kulttuuri-identiteettien tukemisen tulisi olla strategian keskeisiä tavoitteita. Tässä kulttuuriperintöaineistojen digitaalinen välittäminen ja digitaaliset palvelut ovat vaikuttavin ja relevantein tapa. Digitointi on olennainen keino lisätä kulttuuriperintöaineistojen näkyvyyttä. Historiallisten aineistojen saattaminen tämän päivän

käyttöön, ja myös historiallisten aineistojen kontekstualisointi, on osa oppimisen tukemista. Jotta historiallisia aineistoja saadaan laajaan käyttöön, on myös luotava ratkaisuja sille, että tekijänoikeuden alaista aineistoa saadaan kohtuullisin kustannuksin yleiseen verkkokäyttöön.

Kielellinen yhdenvertaisuus on yksi Kansalliskirjaston tavoitteista. Tarjoamme palveluita suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja venäjäksi. Uusimpana laajenuksena on keskeisten käyttöliittymiemme julkaiseminen pohjoissaameksi. Tämä tapahtuu säätiörahoituksen turvin.

Kommenttinne lukuun 5.1

Digitaalinen, mahdollisimman avoimesti saatavilla oleva kulttuuriperintö on keskeinen keino varmistaa, että kaikkien oikeus kulttuuriperintöön toteutuu. Digitaalisten kulttuuriperintöpalveluiden tulee tukea mahdollisimman laajaa avointa saatavuutta ja olla saavutettavia erilaisille ryhmille. Kulttuuriperintöorganisaatiot hyödyntävät Finna-palvelua laajasti ja moninaisesti. Tämä lisää kulttuuriaineistojen tunnettavuutta yhteiskunnassa ja lisää niiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Kulttuuriperintöalan toimijoiden valmiutta tunnistaa, käsitellä ja ratkaista vuoropuhelussa olennaisten sidosryhmien kanssa digitaaliseen kulttuuriperintöön ja sen käyttöön liittyviä eettisiä kysymyksiä tulee lisätä. Eettisiä kysymyksiä käsiteltäessä tulee ottaa huomioon se, ettei digitaalisen kulttuuriperinnön avoin saatavuus tarpeettomasti vaarannu.

On hyvä, että strategiassa tunnistetaan kulttuuriperintöön liittyvät jännitteet ja ristiriidat ja niihin liittyvä osaamisen kasvattamisen tarve. Esimerkiksi ns. cancel tai woke-kulttuurin osalta tarvitaan kulttuuriperintöorganisaatioiden välistä keskustelua ja yhteisiä ratkaisumalleja.

Kulttuuriperintöalan digitaalisiin palveluihin tulee kehittää vuorovaikutuksellisia ominaisuuksia, joilla tuetaan kaikkien osallisuutta kulttuuriperintöön, sen määrittelyyn ja perinnöstä tarjottavan tiedon tuottamiseen.

Digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen ja kulttuuriperintöaineistoa koskevan tiedon (esim. kuvaileva metatieto) korkea laatu tukee kaikkien oikeutta kulttuuriperintöön, sen saatavuuteen ja säilymiseen niin lyhyellä kuin pitkälläkin aikavälillä.

Kansalliskirjasto kannattaa sitä, että kulttuurisesti moninaisen kulttuuriperinnön dokumentoinnissa, tallentamisessa, säilyttämisessä ja välittämisessä kehitetään erilaisia toimintatapoja. Linjauksen toteuttamiseen kohdentaa rahoitusta, sillä muutoin on olemassa riski siitä, että saatavilla oleva digitaalinen kulttuuriperintö heijastelee pitkälti valtaväestön kulttuuriperintöä.

Kommenttinne lukuun 5.2

Kestävä kehitys on tärkeä painopiste kulttuuriperintöalan toiminnassa. Kulttuuriperintöalan digitaalisissa palveluissa kannustetaan digitaalisten sisältöjen vastuulliseen kuluttamiseen. Uudet teknologiat saattavat ainakin niiden kehityksen alkuvaiheessa kuluttaa paljon energiaa. 3D digitointi ja muu digitointi ovat olennaisia esimerkiksi ilmastonmuutoksen takia vaarassa olevan kulttuuriperinnön/ympäristöjen säästämiseksi tuleville polville. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi rakennettu kulttuuriympäristö tai esineistö. 3D-teknologia sinällään vaatii runsaasti energiaa ja sen hyödyntämisen tulee olla tarkoituksenmukaista.

Kansalliskirjastolla on kestävän kehityksen ohjelma. Kirjasto toimii yhteistyössä kulttuuriperintöorganisaatioiden kanssa osaamisen ja hyvien käytänteiden jakamisessa. Keskinäinen yhteistyö ja päällekkäisen toiminnan välttäminen on tärkeää.

Kannatamme ajatusta, että kulttuuriperintöalan politiikkatoimissa ja rahoitusinstrumenteissa otetaan huomioon kestävyuden näkökulmat. Ajatus siitä, että kulttuuriperintöalalle luodaan mittareita, jotka ilmaisevat toiminnan ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä on myös kannatettavaa.

Eriyksen kriittistä on digitaalisen pitkäaikaissäilytyksen turvaaminen, sillä pitkällä aikajänteellä digitaalinen aineisto voi olla ainoa ilmenemismuoto, jos fyysinen ja dokumentoitu aineeton kulttuuriperintö jostain syystä vaarantuu tai tuhoutuu. Digitaalisen aineiston pitkäaikaissäilytys pitää huomioida jo aineistojen syntyvaiheessa.

Kommenttine lukuun 5.3

Avoimet digitaaliset palvelut tarjoavat kaikille eri puolilla Suomea mahdollisuuden hyödyntää monipuolista kulttuuriperintöä ja ne tukevat omaehtoista elinikäistä oppimista. Niiden avulla tuetaan kaikenikäisten mahdollisuuksia monimuotoiseen kulttuuriperinnön harrastamiseen ja informaaliin oppimiseen.

Avoimien oppimateriaalien kirjasto ja Finna-luokkahuone tarjoavat avoimia oppimateriaaleja Finnan kautta kaikkien käyttöön. Kulttuuriperintösisältöjen ja oppimateriaalien yhteentoimivuutta ja käytettävyyttä kehitetään yhteistyössä kulttuuriperintöorganisaatioiden kesken. Tämä on olennaista, jotta tieto kulttuuriperintöaineistoista on mahdollisimman kattavasti saatavilla.

Digitaalisten kulttuuriperintöaineistojen ja niiden kuvailutietojen riittävän korkea laatu tukee merkittävästi kulttuuriperinnön asemaa sivistyksen, yhteiskunnan kyvykkyyden, oppimisen, ja tutkimuksen voimavarana. Laatuun liittyviä kyvykkyyksiä tulisi lisätä kulttuuriperintöorganisaatioissa.

Opetuksessa vahvistetaan yhteistyötä eri toimijoiden (muun muassa kirjastot, arkistot, museot, kotiseutuyhdistykset) ja ammattilaisten kanssa. Tavoite on kannatettava, sillä yhteyksiä koulujen ja

kulttuuriorganisaatioiden välillä olisi tiivistettävä, jotta kulttuuriperintöaineistojen hyödyntäminen ja löytäminen opetuskäyttöön lisääntyisi. Valmiita kokonaisuuksia, kuten Finna Luokkahuone, on saatavilla ja niiden käyttöä voisi yhteistyön tiivistämisellä lisätä.

Kulttuuriperintöaineistoja hyödyntävät tutkijat, korkeakoulut ja instituutiot tuovat tieteellisesti tutkitun ja luotettavan tiedon kaikkien saataville. Finnan rooli on keskeinen tässä, koska palvelu on laajasti käytössä eri puolilla Suomea. Esimerkkinä kansalaisille suunnatusta luotettavan tiedon lähteestä on "Tutkitun tiedon kokonaisuus" Finna.fi-palvelussa. Kulttuuriperintöaineistoa hyödyntävän tutkimuksen kansainvälisten verkostojen luominen ja ylläpitäminen on tärkeää. Tätä tavoitetta toteuttavat muun muassa CLARIN.ERIC ja DARIAH.ERIC.

Kulttuuriperintöaineistojen tutkimuksellinen hyöty tulee nähdä laajempänä kuin pelkästään kulttuuriperinnön tutkimus. Esimerkiksi digitoidut sanomalehdet tarjoavat aineistoa myös ilmastotutkimukseen tai pandemioiden tutkimukseen.

Strategian pitäisi huomioida aineiston mahdollisimman laaja käytettävyys, joka edellyttää sitä, ettei lainsäädännöllä aseteta turhia esteitä aineiston käyttöön. Tässä suhteessa parhaillaan eduskuntakäsittelyssä oleva tekijänoikeuslaki ja sen tuleva soveltaminen on olennaista. Käytettävyys edellyttää myös aineiston tarjoamista paitsi kuvana myös datana ja sen varustamista riittävällä kuvailutiedolla.

On erittäin kannatettavaa, että strategiassa halutaan vahvistaa digitointia. Tämä edellyttää kuitenkin resursointia kulttuuriperintösektorille.

On hyvä tiedostaa, että korkean laadun ja määrän välillä joudutaan tekemään valintaa. Esimerkiksi on pohdittava, millä aineistoilla 3D-digitointi tuottaa selkeää lisäarvoa ja millä aineistoilla on pyrittävä tuottamaan nopeammin laajoja kaksiulotteisia kokonaisuuksia.

Aineistojen digitoinnille ja avoimille lisensseille tulisi antaa kansallisesti konkreettisia tavoitteita, jotta tietoa avattaisiin enemmän. Painetun kulttuuriperintöaineiston digitoinnin kattavuutta tulee lisätä.

Yhteistyö ja yhteiset verkostot ovat olennaisia kulttuuriperintötiedon kattavassa saatavuudessa ja yhteentoimivuudessa. Tästä toimiva esimerkki on opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaama Digitaalisen kulttuuriperinnön kokonaisuus Digime, jonka toteutuksesta vastaa Kansalliskirjasto.

Kommenttinne lukuun 5.4

Kannatamme ajatusta, että kumppanuuksien kehittämistä ja arvoverkkojen muodostumista kulttuuriperintöalan toimijoiden, yritysten ja tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan välille tuetaan. Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta hyötyy siitä, että palvelut ja data ovat avoimia. On tärkeää huolehtia siitä, että avoimuuden periaate toteutuu aina, jos ei ole juridisia tai muita pakottavia esteitä rajoittaa avoimuutta.

Strategialuonnoksessa on hyvin tunnistettu kumppanuuksien mahdollisuuksia. Tätä voisi laajemminkin kehittää erityisesti aineistojen digitoinnissa. Kansalliskirjaston kokemus kumppanuusdigitoinneista on osoittanut, että digitoidulla sisällöllä on käyttöarvoa myös yrityksille, jotka ovat valmiita kustantamaan digitoinnin tai osan siitä. Tämä voisi päteä julkaisujen lisäksi myös arkistojen ja teollisen kulttuuriperinnön esineistön digitoinnissa. Kulttuuriperintölaitosten etuna on luotettava ja asiantunteva palvelu ja käyttöliittymät, joilla voi avata aineistoa myös yleisölle. Yritysyhteistyön laajamittainen hyödyntäminen kulttuuriperintösektorilla vaatii myös alan eettisten pelisääntöjen yhteistä muotoilua. Esimerkiksi: millä periaatteilla julkishallinnollisten organisaatioiden digitointipalveluista voi ostaa ”ohituskaistan” yrityksen aineistojen digitoinnille? Miten kumppanien tarpeet suhteutetaan tutkimuksen ja yleisökäytön tarpeisiin tai digitoidun sisällön monimuotoisuuden vaatimukseen?

Kulttuuriperinnön käyttöä liiketoiminnan voimavarana rajoittaa usein lainsäädäntö. Julkaistun kulttuuriperinnön osalta tekijänoikeuslain mahdollistama sopimuslisensiointi rajaa tuoton saajat tekijänoikeusjärjestöihin, eikä ole mahdollista luoda liiketoimintamalleja, joilla digitoidusta kulttuuriperinnöstä tuloutuisi korvausta suoraan tekijöille.

Tekijänoikeudet ovat usein myös este digitoidun aineiston kaupalliselle hyödyntämiselle. Tämä on todettu Kansalliskirjaston hankkeissa, joissa yrityksille tarjottiin lehtiaineistoa tuotteistettavaksi. Jatkokäyttö oli mahdotonta, koska lehtien aineisto oli suojattua eikä tekijänoikeusjärjestöillä ollut toimivia käytäntöjä yksittäisten kuvien tai tekstien oikeuksien hankkimiseen.

Hyvä, että digitaalinen kulttuuriperintö tulee esille luovan talouden yhteydessä. Digitaaliseen kulttuuriperintöön liittyviä palveluita ja niiden kehittämistä voisi tässä yhteydessä huomioida enemmänkin strategiassa. Hyvä, että myös kulttuuriperintölaitosten omien ansaintamallien kehittäminen mainitaan – tärkeää kuitenkin olisi, ettei ansaintamallit aiheuttaisi ristiriitaa esim. sellaisen kulttuuriperintöaineiston, jonka tekijänoikeuden suoja-aika on päättynyt, avoimelle saatavuudelle digitaalisesti. Tämä ei olisi yhteiskunnan taloudellisen menestyksen kokonaiskuvan intresseissä, vaan kulttuuriperintölaitosten rahoituksella tulisi vahvistaa digitaalista avointa saatavuutta koko yhteiskunnan eduksi.

Uudet digitaaliset yhteisöt luovat tämän päivän kulttuuriperintöä. Disinformaatio ja misinformaatio nähdään strategiassa ongelmana. Kuitenkin on hyvä huomioida, että informaation eri muodot, mukaan lukien propaganda, disinformaatio ja misinformaatio, ovat nekin kulttuuriperintöä, jota on syytä tallentaa, jotta tulevaisuudessa voidaan ymmärtää oman aikamme ajattelua. Kansalliskirjasto

toteuttaa kaikenlaisen informaation tallennusta esimerkiksi sosiaalisen median teemakeräyksiin, mutta tällä hetkellä resurssien vuoksi rajallisesti vain tietyillä some-kanavilla. Yhteiskunnallisia ilmiöitä tallettaessa on tärkeää huomioida erilaiset näkökulmat mahdollisimman laajasti.

Mikä on näkemyksenne strategian yhteiskunnallisista ja taloudellisista vaikutuksista?

Strategiassa tuodaan hyvin esille kulttuuriperinnön moninaisuus. Erilaisten kulttuuriperinnön muotojen rinnakkainen eläminen ja mm. vähemmistökulttuurien tukeminen rakentaa yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, demokratiaa ja ehkäisee syrjäytymistä. Strategiassa korostetaan kulttuuriperintökasvatuksen merkitystä, mutta samalla pitäisi huomioida, ettei virallisilla koulutusohjelmilla ikään kuin sementoida "virallista kulttuuriperintöä" tai arvoteta erilaisia kulttuureja, tapoja ja arvostuksia toisiaan vastaan. Strategiassa voisi vielä voimakkaammin näkyä aito monikulttuurisuus ja se voisi voimakkaammin nostaa esille arjen elävää ja tällä hetkellä muotoutuvaa kulttuuriperintöä.

On tärkeää, että strategiassa mainittu toimenpide kulttuuriperinnön digitalisoinnista ja digitaalisten palvelujen kehittämisestä saa tuekseen pitkäjänteiden suunnitelman ja rahoituksen. Digitaaliset sisällöt ja palvelut toteuttavat laajaa saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta sekä tukevat erityisesti nuorten tutustumista kulttuuriperinnön eri muotoihin. Digitaaliset sisällöt ovat merkittäviä oppisisältöjen kehittämisessä. Jotta erityisesti julkaistuja aineistoja saadaan nykyistä laajempaan käyttöön, tulee saada realistisia ratkaisuja myös tekijänoikeuden alaisten aineistojen verkkokäyttöön.

Mahdolliset muut strategiaehdotusta koskevat huomionne.

Kommenttinne lukuun 3 - toivomme että Kansalliskirjastoa koskevat luvut korjataan seuraavasti:

Kansalliskirjasto on tallettanut kotimaista julkaisutuotantoa painotuotteiden osalta vuodesta 1707, äänitteiden ja tallenteiden osalta vuodesta 1980 sekä verkkoaineistoa vuodesta 2006

Vuosittainen kartunta on noin 100 000 fyysistä julkaisua, 60 000 sähköistä julkaisua ja yli 200 miljoonaa tiedostoa verkkosivuja

Digitoitua sisältöä digi.kansalliskirjasto.fi -palvelussa on 24 miljoonaa sivua

Digi.kansalliskirjasto.fi -palveluun kohdistuu vuodessa 23 miljoonaa sivulatausta

Kansalliskirjasto on kirjastojen ja kulttuuriperintöalan keskeisten digitaalisten palveluiden ja infrastruktuurien kehittäjä ja ylläpitäjä

Tarkennettuja tietoja ja lisäyksiä Finna-laatikkoon:

Finna on verkossa saatavilla olevan hakupalvelu, joka kokoaa yhteen noin 430 kirjaston, arkiston ja museon aineistoja ja palveluja.

Finna.fi-palvelun verkkokäyttö on 3,8 miljoonaa käyntiä vuodessa.

Kaikissa Finna-näkymissä verkkokäyttö on kaikkiaan 44,8 miljoonaa käyntiä vuodessa.

Korjaus: Finnan aineistoja on käytettävissä myös Euroopan digitaalisen kirjaston Europeanan kautta.

Strategian valmistumisen jälkeen on tarkoitus laatia erillinen toimeenpanosuunnitelma. Pidättekö tätä tärkeänä? Jos kyllä, niin miksi?

Toimeenpanosuunnitelma on erittäin tärkeä. Ilman sitä strategia jää vain dokumentiksi. Toimeenpanosuunnitelmaa laadittaessa tulee myös priorisoida kehittämiskohteita.

Muistiorganisaatioiden osalta tärkeää on tehdä tahtotilakuvaus laajasta kulttuuriperintöaineistojen digitoinnista ja monimuotoisten kulttuuriperintöaineistojen saatavuuden varmistamisesta, Uudet teknologiset ratkaisut, kuten 3D ja IIIF, edellyttävät kulttuuriperintöalan yhteisten palveluiden kehittämistä. Digitaalisia sisältöjä luomalla varmistamme, että talletettu kulttuuriperintö on laajasti käytettävissä ja myös nuorten saavutettavissa. Digitaalisten sisältöjen tuottamisessa on huomioitava sisältöjen kattavuus ja monialaisuus, sekä luotava realistiset mahdollisuudet myös tekijänoikeuden alaisten aineistojen yleiseen verkkokäyttöön. Erityisesti kirjallisen aineiston digitoinnin osalta on tärkeää määritellä, millaiset aineistot määritellään kaupallisesta jakelusta poistuneiksi. Näin laajennetaan erityisesti suomeksi julkaistun kaunokirjallisuuden verkkojulkaisemista.

Millaisia osallistamisen tapoja haluaisitte toimeenpanosuunnitelman laatimisessa käytettävän?

Vuorovaikutuksellinen toimintatapa, työpajoja toimeenpanosuunnitelman työstämiseksi. Valmisteluryhmä, jossa mukana edustus keskeisistä kulttuuriperintöalan digitaalisista palveluista/infrastruktuureista.

Millaisena näkisitte oman tai edustamanne tahon roolin strategian toimeenpanossa?

Tärkeää on jatkaa kulttuuriperintöorganisaatioiden yhteistä digitaalisten palvelujen kehittämistä.

Strategiakautena tulisi suunnitelmallisesti digitoida muistiorganisaatioiden kokoelmia ja saattaa ne laajaan käyttöön.

Kansalliskirjasto on mielellään mukana toimeenpanosuunnitelman laadinnassa. Perustelut:

Kansalliskirjastolla on vastuu julkaistun kulttuuriperinnön tallettamisesta, käyttöön saattamisesta ja säilyttämisestä tuleville sukupolville.

Kansalliskirjasto kehittää valtakunnallisia infrastruktuureja KAM-sektorille. Infrastruktuurit vahvistavat aineistojen saatavuutta, saavutettavuutta ja kielellistä yhdenvertaisuutta.

Kansalliskirjastolla on vahvaa osaamista tutkija- ja yritys yhteistyöstä kotimaassa ja kansainvälisesti.

Savolainen Liisa
Kansalliskirjasto